

Становище

за участие в конкурса за **професор** по

2.1 филология (Български език – Приложна лингвистика),

обявен в ДВ, бр.20 от 8.03.2024 г.

Кандидат: доц. д-р Ивета Ташева

В обявения конкурс за професор има един-единствен кандидат – доц. д-р Ивета Ташева. Кандидатката не просто отговаря на минималните изисквания за тази академична длъжност, но и далеч ги надхвърля, защото в нейно лице имаме наистина утвърден учен, при това – специалист в две полета. Ивета Ташева е един от най-добрите инвазивни кардиолози в България, с огромна практика и постижения. Неслучайно тя е многократен носител на признанието „Лекар на годината“, давано от пациентите. Наблягам върху това, защото е огромен шанс лекар от класата на доц. Ташева да насочи своите експертни знания и в друго поле на знанието, в конкретния случай – филологията. Вече от години тя преподава превод на медицинска терминология, а и медицинска хуманитаристика на студенти филолози, и най-вече – на бъдещи преводачи. Известно е, че именно в сферата на медицинския превод има най-голям недостиг на подготвени кадри и възможността ФСлФ да подготвя такива е изключително ценна, като засугата на Ивета Ташева в тази посока е много голяма. Акцентирам върху последното, защото то също е част от доводите на доц. д-р Ивета Ташева да бъде присъдена академичната длъжност професор.

Наред с преподавателската работа обаче в тази специфична ниша, Ивета Ташева има и много сериозни научни постижения. Тя е автор на 100 статии, глави от учебници, както и на 3 монографии, последната от които е представена за участие в конкурса. Освен с нея доц. Ташева кандидатства в конкурса за професор и с 12 статии, повечето на чисто медицинска проблематика. Но това са статии, които се използват и в практиката на преподаването, защото повечето от тях са на английски и предлагат модели за превод на терминологията, особено в сферата на кардиологията. Не на последно място, публикациите на кандидатката са в изключително реномирани издания, всички те реферирани, което е доказателство за

високата им стойност. За последното свидетелстват и огромното количество цитати, които има доц. Ташева, като отново и цитатите са от страна на изтъкнати учени и в реномирани издания. Накратко, в нейно лице – да го подчертая отново – имаме учен от много висока величина.

Монографията, която е представена като хабилитационен труд, е озаглавена „Езикът на лекарите днес“ и може да се каже, че развива една изключително важна тема, която само е загатната в предишната книга на Ивета Ташева, а именно „Медицинска хуманистаристика. Теми, термини, превод“. Става дума за езика на лекарите и доверието, което трябва да има между лекар и пациент. В представената за конкурса книга фокусът е поставен вече не върху философската и етичната страна, а конкретно върху самото говорене на лекарите, като се разглеждат и спецификите на езика на мъжете и на жените лекари.

Темата за това има или няма женски език е изключително модерна както в литературознанието, така и в лингвистиката и в първа глава авторката се спира на представителни теории, които разглеждат както езика като цяло, така и това, което се определя като женско и мъжко говорене. Проследени са базови изследвания по темата, представен е и българският принос, доколкото го има, разгледани са както тематичните посоки, така и чисто формалните особености, които дават основания на учените да обособяват женско и мъжко говорене. Самата авторка, която добавя и свои наблюдения по темата, защитава тезата, че особено, когато отнасяме към медицината, е добре да говорим за език, който не е плод на половите особености, а който се стреми да бъде прозрачен и достъпен, за да бъде разбираем за пациентите. В същото време Ивета Ташева много мотивирано представя и някои разлики в това как говорят жените и мъжете лекари и добавя приносни наблюдения в едно поле, което е доста слабо развито в нашата наука. В този смисъл втора и трета глава вече конкретно отнасят към примерите от медицината и важното в случая е, че те дават основите на нещо, което бихме могли да определим като медицинска лингвистика. Много съществен е и фактът, че изследването е изключително актуално и работи с данни, които са от последните години.

Особено ценно е и разглеждането на езика на лекарите като жаргонен, подробната мотивировка защо тази теза е защитима и какво го прави толкова затворен и непрозрачен. Посочени са и проблемните ядра, които спъват пациентите, но и същите тези проблемни

ядра, които понякога са нужни, за да може лекарите да комуникират професионално помежду си, щадейки пациента. Изобщо, разгледана е цялата сложност на лекарския език, който непрекъснато пулсира между стремежа към разбираемост и битността си на професионален език.

Достойнство на текста е и неговата висока интердисциплинарност. Примерите, които се дават са от художествената литература, диалогизира се и със зони от културологията и философията. Така медицината става по-жива, залага се на нейните употреби. В този смисъл „Езикът на лекарите днес“ може да се използва като ръководство както от страна на лингвисти и преводачи в пряката им работа, така и от лекари, които пък да развият усета си към езика и да култивират грижа към пациента и неговата информираност.

Специално трябва да се открият и поръчаните анкети с действащи лекари, както и примерите от самата практика на доц. Ташева, които придават допълнителна плътност на тезите.

И не на последно място, държа да подчертая, че при наблюдавана тенденция съвременната българска хуманитаристика да се обръща отново към феминистката проблематика, изследваните на доц. Ташева е приносно и дава нови посоки на мислене и развитие.

Като имам предвид важността на идеите, открити в книгата, сериозния и задълбочен начин, по който са мотивирани, както и демонстрираните аналитизъм и иновативност, предлагам на доц. д-р Ивета Ташева да бъде присъдена академичната длъжност **професор** по 2.1 филология (Български език - Приложна лингвистика).

Проф. д-р Амелия Личева